

TIDNINGEN

SLÄKTDATA

Medlemsblad för Föreningen SLÄKTDATA

Nr 3 2003

Nu är den här:

The screenshot shows a web browser window with a CD-ROM image in the center. The CD-ROM has the text "SLÄKTDATA" and "Föreningen Släktdata på Internet: www.slaktdata.org". The CD-ROM is surrounded by a grid of data from a genealogical register. The browser window also shows a list of medical conditions on the right side of the CD-ROM image.

D	E	F	L	M
6887	1910-01-12	1910-01-10	K	Marasmus sar
6888	1910-01-13	...	M	Emphysem pu
6889	1910-01-16	...	M	Kom. 7.7
6890	1910-01-19	...	K	Angina pec.
6891	1910-02-02	...	M	Lymphangitis
6892	1910-02-16	...	M	Tuberculos
6893	1910-02-17	...	M	Debilitas An G
6894	1910-02-21	...	M	Fettjästa
6895	1910-02-21	...	M	Tuberculos pal
6896	1910-02-23	...	M	Vitum org. cor
6897	1910-02-26	...	M	Emphysema
6898	1910-03-04	...	M	Hemorrhagia c
6899	1910-03-05	...	M	Pleuritis sin
6900	1910-03-09	...	M	Pneumonia ac
6901	1910-03-11	...	M	Tuberculosis p
6902	1910-03-20	...	M	Casus Malthé
6903	1910-03-28	...	M	Debilitas con.
6904	1910-03-29	...	M	Bioschit
6905	1910-04-02	...	M	Mässling
6906	1910-04-03	...	M	Cerebrospid?
6907	1910-04-03	...	K	Nephritis chro
6908	1910-04-06	...	M	Acut lungkat
6909	1910-04-11	...	K	Marasmus sar
6910	1910-04-12	...	K	Degeneratio cr
6911	1910-04-12	...	K	Hjämbildring
6912	1910-04-15	...	K	Pneumonia ca
6913	1910-04-15	...	K	Vit. org. certis
6914	1910-04-16	...	M	lucumonia acu
6915	1910-04-21	...	K	Pneumonia ac
6916	1910-04-22	...	K	Pneumonia ac
6917	1910-04-24	...	M	Maras
6918	1910-04-24	...	K	Emfysem suu

CD:n med över

1 100 000

registerposter och mycket mer för föreningen

www.slaktdata.org

LEDAREN ÄNTLIGEN HÖST!

Så säger du säkert som släktforskare när de mörkande höstkvällarna lockar till ytterligare fördjupning i dina anor. Efter ännu en rekordvarm sommar samlas släktforskarna, som traditionen bjuder, att i slutet av augusti träffas på Släktforskardagarna - i år var det Ronnebys tur att hysa evenemanget. Soligt, folkligt, trångt och gemytligt – att träffas på Ronneby Brunn mitt i hjärtat av Sveriges trädgård, Blekinge, var en fin upplevelse.

Och om 2 år, 2005, står Göteborg värd för arrangemanget! Det beslutades vid Släktforskarförbundets styrelsemöte i Ronneby. Charlotte Börjesson och jag har från Föreningen Släktdata arbetat fram förslaget tillsammans med föreningarna Dis-Väst och GöteborgsRegionens Släktforskare, GRS. Vi är mycket glada åt att förslaget till upplägg och temat "Porten mot väster" mottogs så positivt, och vi är säkra på att Göteborg har mycket att bjuda på för släktforskarna år 2005. Men innan arrangemanget är i "hamn" återstår en hel del arbete för de tre föreningarna...

Cecilia Svensson, student vid Växjö universitet, programmet för Medie- och kommunikationsvetenskap, har skrivit ett examensarbete om "Kommercielliserade handlingar – offentliga handlingar i ny skepnad på internet". I uppsatsens inledning skriver Cecilia: "Mitt mål med den här undersökningen är att försöka ge en bild av hur offentlighetsprincipen efterlevs när offentligt arkivmaterial, med fokus på släktforskar material, hamnar på Internet. Att få ta del av offentliga arkiv är en grundlagsskyddad rättighet och med hjälp av Internet kan denna information bli tillgänglig för en större krets medborgare. Men tillgången till material i offentliga arkiv via Internet har blivit ekonomiskt begränsad och informationen verkar behandlas som en vara på en marknad. Den här undersökningen ska därmed försöka bidra till en större förståelse för hur det kan komma sig att offentlig information kostar pengar."

Det svar Cecilia får från offentliga institutioner är att register borde finnas fritt tillgängligt för släktforskare, men att man inte idag kan finansiera ett sådant upplägg. "Gratis i framtiden för alla", citeras i uppsatsen riksarkivarie Erik Norberg angående offentlig material. "Det är ett stort löfte att uppfylla" lyder Cecilias kommentar.

"Många släktforskarföreningar i landet har tröttnat på att vänta på ett statligt initiativ till att göra offentlig material tillgängligt på Internet. De lägger upp egna register och databaser på Internet för att öka tillgängligheten till släktforskar material. För att få tillgång till vissa krävs ett medlemskap, men till andra, till exempel Föreningen Släktdatas material, krävs

inget. Deras policy är att tillhandahålla materialet gratis, av den enkla anledningen att underlätta för släktforskare att hitta information om sin tidigare släkt. De, som efter ett privat initiativ lägger ner mycket arbete på att göra materialet tillgängligt via Internet, tar alltså inte betalt för tillgången till det."

Den intressanta slutsatsen i examensarbetet är att den enda förening, som arbetar ideellt för att göra släktregister i större omfattning fritt tillgängliga för släktforskare, är Föreningen Släktdata. Offentliga institutioner, företag och de flesta föreningar – alla har kommersialiserat spridningen av släktregister och tar betalt, ofta bra betalt. Föreningen Släktdata går, helt tydligt, mot strömmen...

Hur kan vi klara att vara så obstinata, att vi år efter år lyckas driva en växande verksamhet och i skrivande stund har 1,1 miljoner registerposter fritt tillgängliga för dej som släktforskare? Och som dessutom distribuerar den nya CD:n med bl.a. samma register till samtliga c:a 500 medlemmar?

Svaret på frågorna är i huvudsak två:

- genom att vara medlem i Släktdata stödjer just du detta arbete
- genom vårt nätverk av släktforskare, som utan ersättning registrerar källmaterialet

Vi vill göra dig uppmärksam på att du som medlem aktivt stödjer detta arbete, vilket vi är tacksamma för och vi hoppas att kunna räkna med ditt stöd även i fortsättningen...

De personer, som registrerar källmaterialet, är också hjältar i vår verksamhet. Flera personer i vårt nätverk av registrerare jobbar på med nya register, år efter år! Och de ställer sitt material fritt till Släktdatas förfogande för vidare distribution via Internet och CD. På Släktforskardagarna i Ronneby hade vi en besökare i vår monter, som tyckte att vår förening gjorde fel, som inte alls ersatte våra registrerare för deras stora arbete! Javisst är deras arbete värdefullt, men att ersätta arbetet har vi inga möjligheter till. Däremot ger vi ett löfte att inte ta betalt för materialet, när vi distribuerar det vidare till andra släktforskare...

UPPROP TILL ALLA MEDLEMMAR!

Föreningen Släktdata behöver din hjälp: vi behöver utöka antalet personer, som registrerar källmaterial till föreningen. Vi står för allt stöd i form av utbildning, registermallar och anvisning av källmaterial (som inte behöver vara kyrkböcker utan kan vara tryckt text). Vill du göra en insats för en god sak – hör av dej till Föreningen Släktdata!

Även om det just nu här på Näset i Göteborg är solig sensommar i slutet av augusti, så kommer det ett vinterhalvår med många mörka kvällar, som ger tillfälle till släktforskning.

Välkommen till en ny säsong med Släktdata!

Christer Engstrand
Ordförande i Föreningen Släktdata

Fotnot: Cecilia Svenssons examensarbete kan du läsa på den CD, som kom med detta nummer av tidningen.

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade.

Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda.

Föreningen upptar medlemmar från hela Sverige och övriga nordiska länder.

Styrelsemedlemmarna finns upptagna på denna sida.

Medlemsavgiften är 125 kr per år och inkluderar TIDNINGEN SLÄKTDATA.

Prenumerationsavgiften för TIDNINGEN SLÄKTDATA är 125 kr per år. Medlemsavgiften/prenumerationsavgiften betalas till föreningens **postgiro 410 40 40 – 3**

Föreningens adress är:

SLÄKTDATA
c/o Gösta Dryselius
Nedergårdsgatan 18
416 54 GÖTEBORG
gostad@algonet.se

Föreningens hemsida:
<http://www.slaktdata.org>

TIDNINGEN SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. De skickas till Per Liljeström. Redaktionskommittén förbehåller sig rätten att redigera insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in gratis i mån av plats.

Nästa manusstopp:
15 november 2003

Nästa medlemsmöte:
Höstmöte på Nordengården
Lördag 18 oktober 2003 Kl 11.00

ISSN 1102-7894

Styrelse för SLÄKTDATA 2003-2004

Ordförande **Christer Engstrand**
christer.engstrand@telia.com
Hammarvägen 174
421 65 Västra Frölunda
031-28 83 70

Vice ordförande **Björn Bergdahl**
bjorn@ibbab.se
Hällesås 6452
427 51 Billdal
031-91 07 87 Fax 031-91 14 14

Sekreterare **Håkan Hansson**
hakan@scansigma.se
Uppegårdsvägen 1
426 69 Västra Frölunda
031-29 75 71 Fax 031-29 75 71

Kassör, red. led. **Gösta Dryselius**
gostad@algonet.se
Nedergårdsgatan 18
416 54 Göteborg
031-84 34 08 Fax 031-84 34 08

Ledamot **Charlotte Börjesson**
charlotte.borjesson@telia.com
Tenorgatan 8
421 38 Västra Frölunda
031-47 80 93

Suppleant **Eva Holmén**
eva.holmen@mbox302.swipnet.se
Fiolgatan 2
421 41 Västra Frölunda
031-45 64 85

Suppleant **Björn Jönsson**
bjorn.jonsson@tamro.com
Ulvedalsgatan 31
442 43 Kungälv
0303-189 04

Redaktion för TIDNINGEN SLÄKTDATA

Lars Hellgren
lars.hellgren@mbox300.swipnet.se
Sparvvägen 7
434 96 Kungsbacka
0300-213 33

Lennart Johansson
lennart.030359190@telia.com
Trollhättevägen 5C
442 32 Kungälv
0303-591 90

Per Liljeström
per-lilje@swipnet.se
Vänskapen 3 e
443 34 Lerum
0302-131 91 Fax 0302 – 131 91

Jan-Ove Frantzich
jan-ove.frantzich@telia.com
Finnvävsgratan 7
507 34 Brämhult
033-24 85 65

Ring innan Du faxar – faxen kan vara fränkopplad!

INNEHÅLL:

Ledare	2
Föreningsinformation	3
Före kyrkböckernas tid	4
Släktforscardagarna 2005 till Göteborg	4
Släktforsarsjukan	5
Släktforsarkarnas årsbok	6
Minnen ur mitt liv	8
Släktforscardagarna i Ronneby	10
Aktuell historisk person Ingegerd Olofsdotter	12
Register till vigsellängder på Dal	14
Forskarstugan invigd	15
Slaktdatas nya CD	17
Nya register i SLÄKTDATAs arkiv	19
Kalendarium	20

Före kyrkböckernas tid

Av Ragnhild Ericsson

Kanske de som letar släkt på Hisingen och i trakten däromkring redan vet allt detta jag nu tänker berätta. Men någon nyttillkommen medlem i kretsen kan ha nytta av mina lärospån och undvika att missa information.

Bouppteckningar

Vad finns att leta i då man nått kyrkböckernas borte ändpunkt, det vill säga deras startpunkt? Jo det kan från början av 1700-talet finnas bouppteckningar och dem kan man ha mera nytta av än man anat. Att där står om maka eller make och barn är klart. Men då barnen är omyndiga antecknas de, som utsetts till förmyndare för den och där finner man uttryckssätt såsom fader-broder eller morbror, den avlidnes halvbror, svåger eller systeman och var dessa *närmaste anförvanter* är bosatta. Bouppteckningar efter äldre personer ger magrare uppgifter, särskilt då gården överlåts till en son eller dotter. Då har det ofta inte upprättats någon bouppteckning alls.

Också bland den avlidnes skulder och fordringar finner man många gånger släktingar namngivna. Jag sökte främst bland Västra Hisinges Häradsrätts bouppteckningar från Säve och Rödbo men med ganska klen resultat eftersom de var så få. Orsaken var, att en hel del av dessa bouppteckningar från 1700-talet inte finns bland Västra Hisinges utan

bland Inlands Södra Häradsrätts samlingar. Det blev flera förut okända pusselbitar som kom på plats, då jag fått tips om detta.

Skattelängder

Från tiden före husförhörböckerna finns skattelängder i form av mantalslängder och jordeböcker. De förra skall förteckna vem som äger gården och hur många minst 15 år gamla personer som finns där, de senare bara tala om vem som äger gården, då längden upprättats. Men det skulle visa sig, att det är en sanning med modifikation.

I mitt exempel är det ett helt skattehemman i *Kongelfs socken*, som enligt jordeböckerna 1659–1684 ägs av *en* person. Redan detta borde fått mig att reagera. För att fler skulle få möjlighet till försörjning delades ett helt kronohemman för det mesta i minst två delar då det friköptes från staten och blev skattegård. I nästa jordebok som finns, från år 1703, är gården uppdelad.

Dröjde 12 år

Jag letade efter Nils, som jag funnit i dopboken som fadder 1698 och fortsatte att leta bakåt tills jag tidigast fann honom antecknad för en gårdsdel år 1690. En lagfartsansökan i domboken skulle kunna tala om hur han förvärvat gården. Ansökan fanns först 1702, det vill säga efter tolv år – en ny lärdom att detta kan dröja så länge – och det framgick där

att gården var en arvegård. Vad hade jag då mera missat?

Skilda uppgifter

En jämförelse mellan jordebok och mantalslängd, vilka båda finns från året 1684, gav skilda uppgifter: *en* respektive *flera* ägare till gården. Jag har noterat att förhållandena är desamma för gårdarna i *Kongelf* och Säve men har svårt att tro att detta gäller *bara* dessa två socknar på Hisingen, som jag har haft anledning att studera.

Det visade sig sedan, att redan i den tidigaste mantalslängden, från 1669, var den aktuella gården uppdelad och då var Nils far antecknad som ägare av en gårdsdel! Att denne avled, då sonen var bara ett par år, och saknades i mantalslängden 1684, att lagfartsansökan dröjde men främst att uppgifterna i jordeboken inte ändrades, då gårdens delar bytte ägare, samverkade till att det blev så svårt att reda ut sammanhangen.

För myndigheterna var det skatten från gården som var viktigast, inte vem som betalade den. Litar man enbart på uppgifterna i jordeboken, så hamnar man alldeles galet!

Det finns fel i nästan alla register åtföljs i tidningen av en uppmaning att själv kontrollera källorna. Men hur gör man, då materialet finns på fel ställe, eller källorna inte innehåller de uppgifter de utsäger sig att ge?

Släktforskardagarna och Riksstämman an

Huvudarrangörerna är:

<p>FÖRENINGEN SLÄKTDATA</p> 	<p>Föreningen DIS-VÄST</p> 	<p>GöteborgsRegionens Släktforskare</p>
---	--	---

Släktforskarsjukan

Av Per Liljeström.

Varning:

Sjukdomen är mycket smittsam, men en del är immuna hela livet. Sjukdomen är inte livshotande, men blir gradvis värre. Många betraktar den som en farsot.

Symptom:

Ständiga behov av uppgifter om personer, datum, årtal och orter. Patienten har ofta ett envist ansiktsuttryck och är vid dessa tillfällen döv - även vid tilltal från familjemedlemmar.

Han/hon har inte lust med arbete med undantag för ivrigt letande i böcker, register och alla slags handlingar från äldre

tid. Han/hon tillbringar mycket tid på bibliotek och arkiv.

Forskaren svär över brevbäraren som inte lämnar någon post när man som värst längtar efter svar. Han/hon är en kompulsiv (absolut tvång) brevskrivare, och han/hon vistas ofta på egendomliga platser såsom kyrkogårdar, torpställen, ruiner, och avlägsna platser ute i landet.

Behandling:

Mediciner har inte någon större verkan. Patienten bör däremot besöka närliggande arkiv, bli aktiv medlem i en eller flera släktforskarföreningar. Han/hon

bör prenumerera på Släkthistoriskt Forum. Patienten måste vid de tillfällen då släktforskartidningar anländer ges ett lugnt och rofylt hörn i bostaden, där han bör lämnas ensam.

Sjukdomens egendomliga karaktär är att ju värre den blir desto gladare blir patienten. Och en glad patient har god inverkan på sina besökare.

Ursprung:

Idén till ovanstående fick jag i en släktforskartidning. Jag har skrivit och redigerat om materialet efter eget huvud.

Kvalitet inom släktforskningen

I Ronneby behandlades utredningen "Kvalitet inom släktforskningen" av Guno Haskå, Annika Otfors och Bodil Persson 2001. Haskå föreläste på redaktörskurserna om den. Livlig diskussion uppstod. Kände Du till den? Utredningen kan läsas eller hämtas på nätet:

<http://genealogi.aland.net/pdf/kvalutr.pdf>

Utredningen är anmäld här i TIDNINGEN SLÄKTDATA Nr 2 - 2002

Riksförbundet har dessutom kommit ut med en broschyr i serien "Kvalitet i släktforskningen, nr 1". Den heter "Om bryggor och bojar - eller konsten att släktforska så att det inte blir fel". Vill du läsa broschyren så klicka på länken:

<http://www.genealogi.se/pdf/kvalitet1.pdf>

En kompakt trycksak som byggde på denna utredning delades ut. Trycksaken kallas "Om bryggor och bojar" eller "Konsten att släktforska utan att det blir fel" och är gjord av Håkan Skogsjö. Den är populärt hållen och kan beställas från förbundet.

Arrangeras i Göteborg 25 - 28 augusti 2005

RIKSSTÄMMAN 2005

Det blir alltså GÖTEBORG som kommer att stå som värd för släktforskardagarna och riksstämman 2005.

Detta meddelades i samband med den nyligen avslutade Riksstämman i Ronneby.

Det är tre göteborgsföreningar:

- DIS-väst
- Föreningen Släktdata
- Göteborgsregionens släktforskare som tillsammans tänker stå för arrangemangen.

Fil.dr. Lennart Limberg har tackat ja till att vara General. Han är historiker och verkar på Riksföreningen Sverige-kontakt och är projektledare för Göteborgsemigranten

Lisbeth Dahlin har tackat ja till att hjälpa till och stötta med det administrativa upplägget och boknings-systemet på webben

Släktforskarnas Årsbok 2003

Bokanmälan av Per Liljeström.

Släktforskarförbundet har även i år gett ut en bok med varierande innehåll om släktforskning. Årets bok innehåller 17 artiklar – många mycket bra och intressanta. En del t.o.m. underhållande.

Hjärtekrossaren från Slätthög och andra berättelser

Artikeln består av tre berättelser om passion, heder och skam på 1600-talet.

Gunnar Ståhl, Bromma har läst domböcker från Allbo Häradsrätt i Småland.

Johan från Klasentorp i Slätthög var en riktig kvinnoerövrare, men han utmanade också makten och ödet. Högmodet blev hans fall.

Den impotente fogden handlar om landbofogden Jöns Humbles erövringar.

Den förrymda prästhusstrun – Märta Jönsdotter – ger sig iväg tillsammans med lärpigan Karin Persdotter till Danmark några månader men återkommer.

Författaren binder samman de inblandade i en riktig släkthistoria, där allt utspelar sig inom några mils avstånd. Här får läsaren flera tillfällen att dra på smilbanden. En mycket bra karta illustrerar artikeln.

Föredömligt!

Ge aldrig upp!

Lennart Parknäs, Möklinta, tar upp ett mycket viktigt tema – våra gamla fotografier – antingen de sitter i album eller ligger lösa i lådor. De allra flesta är av visitkortformat (9x6 cm), men det finns också många i det s.k. kabinettkortformatet (14,5x10,5 cm). Hur skall vi få reda på personerna på fotografierna?

Parknäs tar också upp frågan om gamla familje- eller släktklenoder av annat slag. Där vill man ofta spåra den förste ägaren och vägen hur klenoden vandrat genom släkten.

Det är säkert många släktforskare som haft liknande upplevelser som Lennart Parknäs. En del har lyckats, andra har misslyckats. Själv har jag nyligen gett en systerdotter en vägghylla, som mina föräldrar köpte på 20-talet. Den har min far dokumenterat (av slumpen) 1931 på fotografi, som finns i ett av hans många album. Således några år innan jag föddes.

En mycket viktig och bra artikel!

Syskonen Faltins härstamning

Bo Lindwall, Vadstena, har forskat om släkten Faltin (Valentin) i domböcker, fängeslängder, justitiekanslersämbetets arkiv, i olika länstyrelsers arkiv samt inte minst i olika passjournaler.

Lindwall utgår från de tre syskonen Faltin – Karl Fredrik, Eva Ottiliana och Gustaf. Alla födda 1839 – 1853.

Anledningen till att Lindwall forskat på denna släkt har han inte nämnt, men eftersom det är en resandesläkt har han stött på betydande svårigheter. (*Resandefolket kallades förr tattare.*) Många gånger kyrkskrev de sig inte, därför har Lindwall fått söka sig andra vägar.

De flesta av denna släkt har inte kommit i konflikt med rättvisan en gång utan flera. De har flyttat inom hela Norden – från Bergen till Karlskrona och till Umeå, från Luleå till norra Bohuslän och till Finland.

Lindwall har inte gjort det lätt för sig genom att ge sig på denna släkt. Läsaren har även betydande svårigheter att hänga med i alla svängar. En grafisk antavla hade underlättat möjligheterna att följa 'kringillikrokarna' i släkten. Dessutom borde varje församlingsnamn kompletteras med beteckning för län och land. T.ex (F) eller [N] för Jönköpings Län respektive Norge.

Trots att artikeln redan är i längsta laget bör den alltså utökas med ca två sidor.

Detta är en mycket intressant artikel, som i långa stycken är förvirrande. Men det finns flera möjligheter att dra på smilbandet. Läs detta:

Karl Gustaf Johansson Faltin måste p.g.a. ett mord fly till Norge. Hustrun Anna Katarina blev då ensam och efter en tid födde hon en son som avlats med Karl Gustafs son Gustaf Faltin!

En blixtrande historia

Magnus Bäckmark, Täby, har i en kort artikel berättat Släkten Blix' vapenhistoria. Kompletterad med en tavla över två sidor.

Artikeln bra men svår utan kunskap i heraldik.

Tyska smeder

Ulf Berggren ger tips om tänkbara anor bland tyska smeder.

En kort och bra artikel.

Militära källor vid landsarkiven

Christer Johansson informerar om militära källor på Landsarkivet i Göteborg, GLA.

En viktig, kort och bra artikel.

Svenska krigsfångar i Frankrike 1812 – 1814

Mitt under sin offensiv mot Ryssland låter Napoleon sina trupper besätta Svenska Pommern. Detta utan att först förklara krig. Så småningom får de svenska soldaterna marschera till västra Frankrike, och först efter två år, när 'Nappe fått på moppe', får de återvända.

Detta krig medförde, utom allt annat elände, att Svenska Pommern förlorades till Danmark, men i gengäld fick 'vi' Norge.

I listan bland tillfångatagna officerare finns Carl Fredrik och Otto Georg Liljeström. För att undvika alla missförstånd vill jag meddela att jag inte är släkt med dessa adelsmän. Min farfar tog namnet när han lärde till skraddare i Finland i slutet av 1800-talet.

En mycket bra och intressant artikel.

Utväxlade soldater 1719

Elisabeth Thorsell, Järfälla, har letat i Östergötlands Landskontors verifikationer för 1719 och funnit massor av svenska krigsfångar, som utväxlats för att resa hem.

Verifikationerna är från tiden då fångarna passerade Östergötland och måste förplägas för fortsatt resa. De som hemförlovats redan i Skåne eller Småland finns således inte med i denna lista. Listan är ändå lång och hänför sig till respektive regemente.

Artikeln är bra, intressant och viktig, men hela listan borde finnas tillgänglig på datormedium för största sökbarhet.

**Är detta ett fall för Släkt-
datas medlemsskiva? Det
vore väl bra att erbjuda
listan sorterbar på för-
namn, efternamn, titel
m.m.?**

Livgrenadjären i krig, fångenskap och fred

Ännu en artikel, den fjärde i årets bok, som handlar om våra svenska soldater. Det är Gösta Nordén, Solna, som har läst en gammal dagbok från 1805. Det är korpralen K.R. Rudberg, som skrivit dagboken till sin sonson.

Ett mycket intressant kapitel. Jag tycker dock att dagboken i sin helhet, men i moderniserad form, bör ges ut.

Dråpet på Askmantorp

Siv Johansson, Sköllersta, har här berättat en kort men intressant kriminalhistoria från Askersundstrakten under 1870-talet.

Äktenskapsförordsprotokoll

Ett okänt källmaterial.

Carin Bringegård, Växjö, har gjort en djupdykning i lagar, äktenskapsförord, testamenten och mycket annat för att beskriva hur äktenskapsförordet utformades och hur de fungerade i praktiken.

Hon noterar att hemgift i form av penningbelopp ansågs som förskott på arv, men att gåvor i form av djur, redskap och textilier inte ansågs som förskott.

En bra och intressant artikel, men framför allt är den upplysande.

Tavlur initialer och gravhällar

Lars Nylander har beskrivit hur man med hjälp av kyrkoinventarier kan finna släktuppgifter i och kring kyrkan. Naturligtvis kan man finna uppgifter i sockenprotokoll och kyrkoräkenskaper m.m.

En kort, intressant och bra artikel, som ger ytterligare infallsvinklar till släktforskningen.

Vem var det 'oäkta' barnets fader?

Stig Carlsson, har samlat uppgifter om problemet med 'okänd' fader i Vista härad (F). Han har studerat påföljden för lägersmål, som indelas i tre kategorier:

lönskaläge	båda parter ogifta
enfalt hor	en part är gift
dubbelt hor	båda parter gifta

Med lite tur kan fadersuppgiften trots allt hittas i födelseboken (Fb). Den kan också finnas i domboken eller i domböckernas saköreslängder.

Avkriminaliseringen av lägersmål gör det svårare att finna fadern i senare delen av 1800-talet än under 1700-talet.

En viktig artikel för varje släktforskare.

Nämndemannen Sven Månsson Holmström

Några påpekanden vill jag göra:

- ◆ Återigen har en alldeles för lång artikel tagits in i årsboken. Den kunde säkert kortats med 10-15 sidor och på så sätt höjt intresset för det väsentliga.
- ◆ Jag vill också påpeka att en eller två kartor hade underlättat tankeplaceringen av de berörda församlingarna och gårdarna.
- ◆ På sidan 271 nämns nämndemannen Sven Sandström, men först på sidan 274 får man reda på att det är nämndemannen Sven Sandström från Norra Sandsjö socken det gäller.
- ◆ En mening på sidan 269 förstår jag inte. Gäller den 1750 eller 2003? 'Sjukdomen förekommer permanent på nötboskap i Asien och spreds till Europa främst genom krigen'.
- ◆ Stycket *Socknen Nävelsjö* borde stått i början av kapitlet tillsammans med ovan nämnda kartor.
- ◆ En kortfattad beskrivning av en skvaltkvarn och en förklaring av ordet hester får vi i kapitlet. Det sistnämnda betyder bok (trädet) och det förklarar varför det finns så många orter i södra Västergötland med denna ordstam. T.ex. Gånghester, Hestra, Angerdshestra m.fl.

Slutbetyget blir trots detta: Bra, intressant och delvis rolig.

Elias Sehlstedts släkt

Pontus Möller har i en kort och intressant artikel presenterat några anteckningar om Elias Sehlstedts släkt. Det gäller en stamtavla med bilagor.

Intressant

Thomas Sverker, Borås, har i denna artikel påvisat det troliga sambandet mellan Sveriges sista katolska biskopar bröderna Johannes och Olaus Magnus och Olaus och Magnus Svinfot.

Genom olika källor kommer Sverker fram till att de senare är systersöner till de tidigare nämnda biskoparna.

En mycket intressant artikel.

Släkten Pihl i Finland

Nya rön tack vare 200-årig släkttavla.

Håkan Skogsjö, Åland, presenterar här 'den felande länken' till finska släkten Pihl.

Med tur, ihärdighet och tips från andra släktforskare kan man ibland (ofta?) lösa svåra problem. Så har Håkan Skogsjö och Eva Mårtensson Kangeman gjort här.

Sammanfattning

Som jag många gånger tidigare sagt bör ingen artikel i årsboken omfatta mer än 50 sidor – helst färre. Den uppfattningen står jag fast vid. I denna årsbok finns en artikel om 59 sidor och en om 49 sidor. Ett annat fenomen är att i de senaste årsböckerna har inte texterna varit ordentligt korrekturlästa. Många stav- och slarvfel drar ner betyget något. Jag saknar också personregister och ortregister – det skulle göra årsböckerna än värdefullare.

Utflykt för Stockholmsgäster till Sandhamn juni 1953

Fakta

Om skalden Elias Sehlstedt på Sandön

Ön som formellt i dag heter Sandön är nog mer känd som Sandhamn efter hamnen på öns norra del.

Den mest kände tullinspektören på Sandön var skalden Elias Sehlstedt. Under hans tid (1852-1869) var ön fortfarande karg och obebyggd. Elias ansåg sig ha blivit förvisad till ön av ekonomiska skäl och trivdes inte alls. I en del av hans dikter kan man läsa hur han upplevde sin tid här.

1800-talet innebar också att Sandön blir en sommaresemesterort. År 1865 kom den första reguljära ångbåtsförbindelse med Stockholm. Många skaldar och konstnärer fick upp ögonen för Sandön. Här har Strindberg, Zorn, Verner von Heidenstam, Bruno Liljefors, Evert Taube med fler hämtat inspiration.

TIDNINGEN SLÄKTDATA fortsätter här "följetongen" med sjökaptanen Emil Bergdahls memoarer.

Minnen ur mitt liv

Av sjökaptan Emil Bergdahl.

Bad i å och hav

Då det endast var några steg till Bobergsån, badades där flitigt under sommaren. Vi hade ett trevligt badställe i andra ändan av den stora trädgården där vi givetvis lärde oss simma, och till slut nästan var vi som fiskar i vattnet. Vi hade även robåtar nere i ån, varför vi också lärde oss ro och vricka. Vi höll till därnere vid ån så ofta vi hade tid till övers. Vi for också till Bobergs strand vid Kattegatt, där vi kunde ta salta bad. Vanligtvis slog vi oss tillsammans i större sällskap på söndagarna och körde med häst och vagn till stranden som låg ungefär 3/4 svenska mil från Boberg. Då kunde vi stanna hela dagen och hade naturligtvis matsäck och läskedrycker med samt det oundgängliga fotogenköket för att koka kaffe på. Det var ett härligt liv och glädjen var stor i synnerhet bland oss ungar, men även för de mera till åren komna, då vi alla fick plaska i det härliga salta vattnet.

Vi brukade även segla ut till en liten ö som hette Marsten som låg ungefär tre sjömil ut i Kattegatt. I synnerhet under Kristi Himmelfärdsdag i maj månad var det gammal sed och tradition att engagera en fiskare som kunde segla oss ut dit och tillbaka.

Strax invid och innan man kom till vårt vanliga badställe vid Suseån, där låg en stor höjd, "Smörkullen". Denna egendomligt formade upphöjning syntes långt ut till sjöss. Många gånger har jag tagit pejling på denna då jag såsom styrman eller befälhavare på olika ångbåtar passerat förbi ute i Kattegatt under celester navigation. Jag tänkte mig givetvis då tillbaka till den tid för längesedan under mina pojkar, då man gjorde förtjusande utflykter dit.

Vi brukade också ofta hämta och köra hem tång från Bobergs strand. Jag för min del hade en mindre häst som hette "Rolf Krake" till mitt förfogande, och jag körde ofta med hästen förspänd för en mindre s.k. flakvagn för att hämta den för åkerbruket så värdefulla tången som gagnades som gödsel på åkrarna. Då det hade varit hård storm i Kattegatt och pålandsvind passade vi alltid på att köra hem tång som vi ju fick gratis mot själva arbetet att forsla hem den.

Det sades att trollen hade sin hemvist

inuti Smörkullen och att stora skatter var nedgrävda där. På slutningen fanns en stor öppning som avsmalnade ju längre in man kom. Jag kröp många gånger in i denna grotta som pojck, så långt jag möjligen kunde komma in i den, men jag fann tyvärr inga dyrbara skatter, trots att jag grävde med en mindre träd-gårdspade och silade jorden. 1856 blev emellertid ett bronssvärd funnet nära Smörkullen, och 1859 upptäcktes en värdefull sekt av rent guld – stor guldsål – cirka 60 meter norr om denna höjd. Båda dessa fynd införlivades med Statens Historiska Museums samlingar i Stockholm.

Skridskotävlingar

Vintertid anordnade vi tävlingar på skridsko på isen ovanför vattenfallet i Bobergsån. Det fanns många rätt så skickliga skridskoåkare i bygden, och jag bemödade mig hårt om att inte vara den sämste.

En som var särdeles skicklig och oförvägen i denna sport var mjölnare Gustaf.

Eldsvåda i Boberg

1890 utbröt en svår eldsvåda i den inbyggda gården Broen i Boberg. Hela komplexet med tvenne boningshus och ladugården brann ner till grunden. Vi och arrendatorn Schütts familj blev nu utan tak över huvudet och måste hyra in oss i olika gårdar i socknen. Det var inte mycket av lösöret som räddades vid branden i den gamla gården, som brann som fnöske. Alla kreaturen räddades emellertid, förutom vår trogne och vaksamma bulldog som omkom i lågorna. Han ville icke låta sig räddas, då han antagligen trodde att husbonden, Otto Persson, befann sig i det brinnande huset. Min fosterfar var dock bortrest för tillfället och endast min fostermor, fröken Blixt, och jag var hemma. Det var Thor, som hunden hette, som gav skall på natten då det började brinna, och detta väckte min fostermor och mig så att vi kunde slå alarm. Jag rusade genast ut och började klämta i vår stora vällingklocka, som hängde i ett stativ på gaveln av mejeribyggnaden. Detta väckte hela byns befolkning och alle man kommer ur huse

för att hjälpa till att släcka elden och bildade kedjor för att långa fram vatten från den närbelägna Bobergsån. Jag för min del, som då var 10 år gammal, sörjde min fyrfota vän Thor mest av allt. Vi i vår familj fick tillfällig bostad hos ägaren av Lynga gård, där vi stannade tills att det nya huset som byggdes blev färdigt.

Det var inte allenast vår egen gamla envåningslänga som brann. Även den gamla längan som familjen Schütts bodde i och som låg vinkelrätt mot vårt brann upp, och även de förlorade så gott som hela sitt lösöre. De fick också flytta in provisoriskt till en av grannarnas gårdar. Även handelsbutiken var starkt hotad, men genom att hela tiden begjuta denna byggnad med vatten undgicks eldfaran.

Stort nybygge på tomten

Otto Persson började så snart som möjligt efter branden att sätta igång ett nybygge på den gamla huvudbyggnadens grund. Ett boningshus bestående av så gott som tre våningar uppfördes. Det var nämligen källare under hela huset. När detta var färdigt flyttade vi, mina fosterföräldrar och jag, in i översta våningen, som bestod av fyra rum och kök samt stor hall och balkong. Mejeristen Schütts familj tog nu den undre våningen i besittning. Denna bestod av samma antal rum fast i större format, stor hall och öppen veranda. I källarvåningen fanns bakstuga och förrådsrum, kök och matsal för tjänstepersonalen samt sovrum för den kvinnliga personalen. Denna mansbyggnad var en av de större som fanns i dessa bygder. Ny ladugård blev också uppförd, och allting var således up to date efter den förödande branden.

I socknen fanns en mycket skicklig stenhuggare som hette Mattson. Denne skrev min fosterfar kontrakt med för att hugga och uppföra den stora trappan till boningshuset. Jag vill påminna mig att Mattson, som i dagligt tal kallades för "Mattsa So" var belåten med cirka 100 kronor för sitt arbete. Det blev ett riktigt mästerverk fast det tog lång tid, då Mattson var periodsupare och inte arbetade då han var i suparetagen. Trappstegen var av en mycket fin grå granit som hämtades och forslades från ett stenbrott som

Minnen ur mitt liv forts.

ägdes av granngården Svengård där även all sten som åtgick för stenfoten till det nya huset hämtades. Kostnaden för hela det stora boningshuset, som min fosterfar fick betala, gick till ungefär 15.000.- kronor efter vad jag kan minnas.

farande igång och drevs som förut av vattenturbinerna vid vattenfallet.

Beträffande den förut lagenligt försålda spriten i handelsbutiken kostade den tiden det bästa brännvinet, det s.k. 10-dubbelt-renat, kr. 0.80 per liter och fin fransk Cognac kr. 1.50 per flaska.

Skridskoåkning i Falkenberg omkring 1905

Färre kunder till kvarnen

Mejeristen Schütts arrenderade nu hela egendomen Broen med mejeri och jordbruk. Schütts båda söner, Kristian och Julius, fick här ett välkommet utlopp för sin stora energi och arbetslust, och gården blev skött exemplariskt. Handelsbutiken förblev utarrenderad till Adolf Andersson, som nu drev denna affär som filial till sin huvudaffär i Slöinge. Han hade nämligen köpt och övertagit en större handelsbutik på denna plats och flyttat dit med sin familj. Adolf Andersson hade en son Robert och tvenne döttrar Berta och Gerda, mycket rara och trevliga flickor, varav Gerda var särdeles skicklig att spela piano. Det var en njutning att höra henne drilla på sitt piano. Rättigheterna att försälja spritdrycker i Boberg var då indragna, och i och med detta blev frekvensen av kunder mycket decimerad, och den förr så livliga rörelsen av besökande lantbrukare från när och fjärran för malning av sin spannmål i kvarnen, samt för inköp av brännvin eller andra spritvaror på stället, ebbade så småningom ut nästan helt. Kvarnen och mejeriet var ju dock fort-

Från privata spritfirmor i Göteborg, såsom Svallander & Nast, Johnsson & Bogren, Otto Platin & C:o, Boye & Hjort m fl var utsända resande som gjorde goda affärer vid utförsäljningsställena samt hos privata köpare i bygderna, som t ex min fosterfar, som gärna tog sig en tår på tand, och för övrigt var mycket gästfri beträffande dryckjom till en ständig ström av besökande vänner.

Nytt spannmålmagasin

Vid denna tid byggdes också ett större spannmålmagasin. Detta för att kunna härbärgera den olika slags säd som erhöles från tullkvarnen. Socknens lantbrukare, som ägde vissa lotter i kvarnen och som körde dit för att få malt, som de sade, fick erlægga tull med en viss procent av den förmaldade kvantiteten. Vid vissa tillfällen samlades därför rätt så stora förråd som nu skulle magasineras i den nya byggnaden.

För att fira invigningen inbjöds alla grannar till fest. Glädjen stod högt i tak med dans och ringlekar samt förtäring av alla slag som min fosterfar bjöd på. Några dagar senare inbjöds våra samt

Schütts och grannarnas tjänstefolk till en s.k. lekstuga, varvid bland annat även brännvin serverades. Jag blev förbjuden att delta i denna fest, men förbjuden frukt smakar ju alltid bäst, säger man ju, och jag kunde inte hålla mig från att smyga mig in i festlokalen. Ett par av drängarna på stället fick tag på mig och tvingade mig att svälja det ena glaset brännvin efter det andra, så att jag till slut förlorade medvetandet och föll under bordet alldeles dödfull. Nu blev det oro i lägret, och de som hade hållt i mig spriten blev rädda och bar mig hem. Min fosterfar måste omedelbart skicka efter läkare¹⁾ från Falkenberg för att jag, så snart som möjligt kunde bli magpumpad. Jag fick sedan reda på att doktorn hade sagt vid behandlingen, att hade han kommit några timmar senare, hade mitt liv inte stått att rädda. De två drängarna som hade tvingat mig att dricka spriten fick sitt avsked och flyttade från Boberg.

Motorbåt på Suseån

Min fosterfar och jag reste en dag in till staden Halmstad för att se på en motorbåt som ägdes av ingenjör Fick vid Slottsmöllan därstädes. Båten inköptes, och jag stannade några dagar i Halmstad för att få undervisning i skötsel av motorn av en montör. Vi körde båten fram och tillbaka i Nissan och utförde, vad man ju kan kalla provtur, vilken utföll till min belåtenhet. Båten, som kunde ta cirka 20 passagerare, hade förut gått mellan staden och det stora förlustestället Laxön i Nissan med glada och nöjeslystna passagerare, som i synnerhet om söndagarna brukade fara ut dit. Båten blev strax därefter med tåg transporterad till Hebergs järnvägsstation där den blev sjösatt i den närbelägna Suseån. Jag var alltså nu befälhavare på egen skuta och båten avgick med sjungande motor hem till Boberg med mig som ende besättnings- och rorsman ombord.

Andra lekkamrater

Bland mina lekkamrater i Boberg befann sig också smedens trenne pojkar, Gottfrid, Gustaf och Axel. Deras hem gränsade till mitt och de, eller åtminstone en av dem var alltid med mig då jag körde med motorbåten ovanför fallet i ån. Jag hade god nytta av dessa mina pålitliga lekkamrater. De hjälpte mig rätt så ofta då motorn krånglade och gick varm, då vi måste ta till årorna och ro hem den stora båten med gemensamma

forts på sidan 16

Släktforskardagarna Ronneby

Text och bild: Christer Engstrand; Charlotte Börjesson; Jan-Ove Frantzich

Släktforskardagarna genomfördes i år den 22-24 augusti i Ronneby. Platsen var Ronneby Brunn.

Christer deltog som representant för Föreningen Släktdata i ordförandekonferensen på fredagen. Under fredagens möte kom 65 personer från olika släktforskarföreningar runt om i Sverige. I år är totalt 145 föreningar med 55 000 medlemmar anslutna till förbundet.

De ämnen, som avhandlades under fredagen gällde t.ex. förslaget att momsbelägga ideella föreningars verksamhet, att bevara sockenindelningen i Sverige och rapportering av olika släktforskarprojekt i förbundets regi eller på annat initiativ.

Moms för föreningar

En utredning föreslår att mervärdesskatt införs på ideella föreningars varor och tjänster. Riksdagsledamoten Maria Larsson (kd) informerade om saken och kommer att verka för ett nej till förslaget. Anledningen till förslaget är att undvika "konkurrenssnedvidande" verksamhet, t.ex. att föreningar arrangerar studiecirkel och konkurrerar med privata verksamheter. Förslaget är ute på remiss sedan 3 juni och ev. blir det en proposition till riksdagen i höst. Redan nu kan konstateras en kraftig opinion mot utredningens förslag från remissinstanserna. T.ex. har Finland förhandlat fram undantag från EU:s regler.

Förslaget skulle medföra stora förändrade förutsättningar för föreningarnas verksamhet, studiecirkel och kurser skulle bli dyrare, även böcker och CD-skivor kommer att momsbeläggas. Visserligen finns en begränsning för mindre föreningar genom att omsättning under 90000:-/år inte skall ingå.

I Skandinavien har vi av tradition många föreningar, som arbetar ideellt med inga eller blygsamma intäkter utöver medlemsavgifter. Att skapa förutsättningar för att bevara denna mångfald av folkrörelser är viktigt även för framtiden. Att momsbelägga varor och tjänster försvårar föreningarnas arbete, så låt oss hoppas att förslaget stoppas!

Sockenarna kvar

Sockenbegreppets tynande tillvaro diskuterades också på mötet. Docent Staffan Nyström från Riksantikvarieämbetet, berättade om sockenindelningen i Sverige, som en 1000-årig tradition. Under åren 1972-1995 har sockenbegreppet delvis ändrats och numera ansvarar kyrkan för församlingsindelningen. Under senaste åren har över 400 församlingar ändrats och detta har påverkat även sockenindelningen.

Riksantikvarieämbetet vill "frysa" sockengränserna och införa sockenbegreppet i folkbokföringen i stället för församling. Efter en diskussion på mötet kommer Släktforskarförbundet att starta en kampanj för att bevara sockenindelningen, bl.a. kommer vykort med humoristiska motiv att tryckas och distribueras till föreningarna och avsikten är att dessa vykort skall skickas av enskilda släktforskare till kultur- och finansdepartementen och skapa opinion i frågan. Så Bosse Ringholm kommer att få många vykort från släktforskare inom kort!

Biblioteken tappar

Samarbetet mellan biblioteken och släktforskare diskuterades också på mötet. Anledningen var att en del bibliotek har tagit bort möjligheten för släktforskare att bedriva forskning på biblioteken. Bl. a. i Örebro har förutsättningarna försämrats för släktforskarna; Göteborgs stadsbibliotek nämndes även, men där ligger Landsarkivet alldeles i närheten. Att det skulle pågå någon kampanj "Bort med

Foto: Christer Engstrand

Docent Staffan Nyström från Riksantikvarieämbetet

släktforskare" från bibliotekens sida förefaller överdrivet, eftersom det vid mötet redovisades många exempel på goda samarbeten mellan lokala föreningar och bibliotek. Föreningen Släktdata har ju t.ex. tagit initiativ till "öppet hus"-aktiviteter sista året och erfarenheterna är enbart positiva. Kurser för bibliotekspersonal kommer att genomföras av förbundet i Stockholm i höst och det ligger nära till hands att ordna motsvarande kurs i Göteborg, när Forskarstugan på 3:e Långgatan öppnat.

Följande projekt redovisades:

Sveriges befolkning 1890 på CD – färdig i slutet av september 2003 - innehåller fem miljoner namn.

EMIBAS – databas över emigranter i samarbete med Emigrantinstitutet i Växjö kommer om ett år. Nu saknas Norrbotten och Stockholms stad.

Emigrantforum är en ny mötesplats på nätet (Rötter) - omfattningen är f.n. 300 poster.

Namn åt de döda – nu 58% färdigt, totalt 336 000 poster.

Schwerin 19-21 september 2003. Förbundet deltar i "Genealogentagen", som i år arrangeras för 55:e gången. Platsen är tyska Schwerin, med svenskt historiskt förflutet. I den svenska montern deltar 20 personer. Se www.genealogentag.de o www.g-gruppen.net

Redaktörskurser

Charlotte deltog på webbkursen med Håkan Skogsjö från förbundet som ledare. Kvalitet och teknik när det gäller presentation och information på en hemsida var dagens ämne.

Föreningens nye tidningsmakare Jan-Ove Frantzich deltog under fredagen i en kurs för tidningsredaktörer och på lördagen hjälpte även han till i föreningens monter.

På lördagsmorgonen var det högtidlig invigning med spelemän i folkdräkt och landshövding Ingegerd Wärnersson som invignings-talare. Charlotte Börjesson ansvarade i Ronneby för Släktdatas monter, och tillsammans med Mats-Olof Sander hade de en intensiv helg.

a i eby

Stämning hög på mässan

Mässan på lördag-söndag var mycket välbesökt av den släktforskande allmänheten. I snart sagt varje monter fanns det böcker och CD-skivor till försäljning. Vi satte ihop montern på fredagskvällen och upplevde i montern de första timmarna på lördagen ett stort intresset för Släktdata. Inte minst vår CD väckte nyfikenhet. Många besökare ville komma över vår CD och de flesta valde att även bli medlemmar i vår förening, eftersom det var extra förmånligt just under mässan.

"Porten mot väster"

Under lördagens stämma blev det så officiellt! Vårt förslag att tillsammans med DIS-Väst och GöteborgsRegionens Släktforskare arrangera Släktforskardagarna 2005 27-28 augusti antogs av förbundets styrelse gladde oss mycket. Vi tror att Göteborg har mycket att erbjuda och temat "Porten mot väster" är helt rätt. I samband med stämman delades informationsbroschyrer ut om upplägget i Göteborg och kommentarerna var positiva. Charlotte Börjesson var Släktdatas representant vid årets stämma.

Dricka brunn

Trots de många aktiviteterna kunde vi deltagare koppla av på fredagskvällen med att "dricka brunn"- oss emellan sagt smakade vattnet lite "unket"! Men att forna brunnsgäster blev så mycket bättre av att vistas i Ronneby skall kanske inte helt tillskrivas det undergörande vattnet, utan kanske i högre grad det faktum att man bodde här i flera veckor, ofta flera år i rad, hade det lugnt och avstressat, åt god och näringsriktig mat, motionerade och idkade gymnastik och odlade sociala kontakter. Något som stressade och utbrända nutidsmänniskor helt säkert också skulle må gott av!

På stämmomiddagen delades Victor Örnbergs Hederspriset på kr 10.000,- ut till Thea Hälleberg, Stockholm/Sorsele. Inte ett öga var torrt när hon höll sitt tacktal. Avgående förbundsledamoten Thord Bylund höll också ett fint och gripande tacktal.

Foto:Jan-Ove Frantzich
*Charlotte övertygar Ingrid
Lännestad*

Foto:Jan-Ove Frantzich
Christer dokumenterar på mässan

Foto:Jan-Ove Frantzich
Lotta vid datorn med besökare

Foto:Jan-Ove Frantzich
Mats-Olof visar innehållet i CD:n

Foto:Christer Engstrand
Mats-Olof säljer Släktdatas CD

Aktuell historisk person

Ingegerd Olofsdotter

Från www.historiska-personer.nu - Aktuell historisk person

Ingegerd Olofsdotter ~ ett kvinnoöde från vikingatiden. Ingegerd var dotter till Olof Skötkonung och levde år 1000-1050. Hon växte upp i Sigtuna, blev rysk storfurstinna och, efter sin död, ortodoxt helgon...

Sigtunas okända helgon

För 951 år sedan, den 10 februari 1050, dog nunnan Anna i Novgorod i Ryssland. Anna, som var i 50-årsåldern, hade gått i kloster bara något år före sin död. Under nunnedoket dolde sig ingen mindre än storfurstinnan Irina, Rysslands mäktigaste kvinna. Hennes egentliga namn var Ingegerd och hon var dotter till kung Olof ("Olof Skötkonung") i Sigtuna.

Ingegerd föddes omkring år 1000. Var hon föddes vet vi inte säkert. Kungen och hans familj var mycket på resande fot. Men eftersom det var i Sigtuna som Olof år 995 lät sätta igång myntslagning, den första i Sverige, är det troligt att han tidvis skötte politik och förvaltning från stadens kungsgård.

Mynt från Olof Skötkonungs tid

Ingegerds uppväxt i Sigtuna

Under vikingatiden var det mycket vanligt att kungabarn skickades till släktingar för att uppfostras. Ingegerds mor var en slavisk furstedotter som hette Estrid och Ingegerds bror Jakob växte upp hos moderns familj vid södra Östersjökusten. Styvsystern Astrid skickades till en västgötahövding, Egil. Men Ingegerd uppfostrades i föräldrahemmet, som således - åtminstone tidvis - låg i Sigtuna. Inget är känt om hennes utbildning men präster och missionärer, som vistades hos kungen, undervisade henne säkert i den kristna läran.

Kung Olof var en hetlevrad människa och det var hans fru också, enligt den isländske krönikören Snorre Sturlasson. Det kan med andra ord ibland ha gått

hetsigt till i kungsgården. Ingegerd, som ska ha varit en mycket vacker flicka, tycks ha varit Olofs ögonsten. Hon var i alla fall inte rädd för att säga vad hon tyckte även om det var tvärt emot hennes fars uppfattning.

Frieri och äktenskap

Att äktenskap blev politiskt fördelaktiga var för vikingatidens kungar lika viktigt som att de hade framgång i krig. Ingegerd kom, när hon blev giftasvuxen, att dras in i detta maktspel. Först friade Norges unge kung Olav Haraldsson genom ombud till henne. Frietiet gjorde Olof Skötkonung rasande. Ingegerds far och den norske kungen (den blivande Olav den helige) var nämligen bittra fiender. Olof brukade föraktfullt kalla Olav för "tjockisen".

Norske Olavs frieri till Ingegerd var samtidigt ett fredsinitiativ. Men Olof Skötkonung ville inte höra talas om någon försoning med Olav, hur varmt än Ingegerd talade för giftermålsplanerna. Det var inte förrän sveahövdingarna på tinget i Uppsala 15 februari 1018 hotat kung Olof med att han skulle mista huvudet om han inte slöt fred med den norske kungen, som han motvilligt gav med sig. Men något bröllop blev det aldrig, trots att den ivriga Ingegerd skickat fästmannen en guldstickad kappa. Olof hindrade helt enkelt dottern från att resa till Norge.

Det dröjde inte länge innan sändebud från en ny friare dök upp. Det var Jaroslav, furste i Novgorod ("nya staden"), som hörde av sig. Olof Skötkonung blev mycket lättad och glad över detta giftermålsanbud. Förhållandet till fadern var säkert frostigt efter affären med Olav,

Sofiakatedralen i Novgorod

Kiev

och för Ingegerd var det knappast tal om att våga neka. Men hon ställde villkor: en svensk hövding, jarl Ragnvald, skulle följa med henne österut och hon ville också ha landskapet Ladoga som personlig förläning. Fadern, och Jaroslavs ambassadörer, accepterade.

Rysk furstinna

Ingegerd hade ännu inte fyllt 20 år när hon blev rysk furstinna. Men med sin viljestyrka och sin näsa för maktspel framstår hon i källorna som en viktig rådgivare till sin 25 år äldre man, på flera ställen rentav som den dominerande av de två. Hon lyckades, enligt en isländsk källa, till exempel en gång att stifta fred mellan Jaroslav och en av hans bröder, just när deras arméer skulle gå lös på varandra.

År 1035 hade Jaroslav (även kallad "den vise") lyckats besegra och manövrera ut alla medtävlare om makten i Ryssland och han och Ingegerd kunde för gott flytta till huvudstaden, Kiev. Därmed inleddes det ryska rikets första guldålder. Storfursten byggde en helt ny stadsdel, omgiven av flera kilometer lång, elva meter hög vall. Tre portar ledde in dit: den förnämsta kallades Gyllene porten. Det var kejsarstaden, Konstantinopel, som var förebilden och Jaroslav öppnade Kiev och övriga Ryssland för grekiska präster, arkitekter, konstnärer och hantverkare.

Ingegerd och Jaroslavs 10 barn

Sju söner och tre döttrar är kända från Jaroslavs och Ingegerds äktenskap. Sönerna hette Ilja, Vladimir, Zjaslav, Svjatoslav, Vsevolod, Igor och Vjatjeslav. Av döttrarna blev en, Elisabet, gift med alla tiders kanske största norska viking, Harald Hårdråde, en gammal vapenbroder till Jaroslav. En andra dotter, Anastasia, gifte sig med Ungerns blivande kung Andreas. Den tredje dottern, Anna, gifte

sig med Henrik I av Frankrike, en av de första i den så kallade kapetingiska ätten. När Anna kom från Kiev till Frankrike väckte hon sensation genom sin bildning, hon kunde nämligen läsa och skriva, det kunde inte de andra kvinnorna vid det franska hovet.

Ättlingar till kapetingerna regerar än i dag i Europa. Kung Juan Carlos i Spanien är, om man räknar på detta sätt, en av Ingegerds sentida ättlingar liksom storfursten Jean av Bourbon-Parma, Luxemburgs nuvarande regent.

Ingegerds ungdomskärlek

Ingegerds äktenskap med Jaroslav varade i 30 år. Men sin ungdomskärlek, norrmanen Olav Haraldsson, glömde hon aldrig. När det blivande norska nationalhelgonet 1028 drevs på flykten från hemlandet fann han en fristad i Novgorod. Nu fick han också träffa Ingegerd. "Hon och Olav älskade varandra i hemlighet", om man får tro en isländsk källa, Emunds saga.

Ingegerd tog också till sig Olavs son Magnus som fosterbarn, för när Olav återvände till Norge - han skulle komma att stupas vid slaget vid Stiklastad - stannade pojken hos Ingegerd. Så småningom blev Magnus Olavsson ("den gode") kung av Norge, han med.

Ingegerd går i kloster

Enligt ortodoxa källor ägnade sig Ingegerd (hennes ryska namn var Irina) intensivt åt kyrkan och det religiösa livet. Hon instiftade ett nunnekloster och lät, mot slutet av sitt liv, själv viga sig till nunna enligt den strängaste ordningen och fick då namnet Anna. "Hon visade därmed sin djupa fromhet och sin sant kristna ödmjukhet", heter det. En rysk 1800-talskälla slår fast: "Anna (Ingegerd) var det första exemplet på att storfurstliga personer blev heliga genom att gå i kloster. Denna sedvana, som hämtats från grekiska härskare, började i Ryssland på 1000-talet och fortsatte oavbrutet nästan till 1600-talet".

Begravd i Sofiakatedralen, Kiev

Ingegerds kvarlevor vilar tillsammans med makens i en sarkofag i Sofiakatedralen i Kiev. Det är en massiv, nästan två och halv meter stor pjäs i grå marmor. Sovjetiska forskare öppnade sarkofagen 1939 och undersökte innehållet. Ingegerds välbevarade kranium var av nordisk typ, massivt och tungt med en elliptisk form. Pannan var "inte särskilt hög" och hade en "genomsnittlig" lut-

ning. Näsan var "starkt framträdande med en smal näsrot". Hakan var "av genomsnittlig storlek" men "markant framträdande". Tänderna bedömdes som rätt väl bevarade. Forskarna fann att Jaroslav varit ca 172 cm och Ingegerd ca 162 cm lång.

Sofiakatedralen i Kiev står ännu kvar och är byggnadsmonumentet framför andra från denna epok. Den domineras av de festliga, gyllene lökkupolerna. Därinne skiftar färgerna dunkelt och trolskt över totalt omkring 5000 kvm bil-

Sofiakatedralen i Kiev

der med både kyrkliga och världsliga motiv. I putsen på kyrkans väggar går ännu att urskilja vissa av de målningar, som gjordes när byggnaden var ny. Bland dem finns också bilder av barnen i furstefamiljen. Också Jaroslav och Ingegerd målades av i kyrkan, men de bilderna är tyvärr försvunna. Väggen där dessa målningar fanns revs på 1600-talet.

Firas som helgon i Ryssland

Ingegerd firas enligt den ryska kyrkokalendern som helgon den 10 februari och 4 oktober. 10 februari är hennes egen dödsdag och 4 oktober är sonen Vladimirs dödsdag. Vladimir lät bygga Sofiakatedralen i Novgorod, en mindre variant av Sofiakatedralen i Kiev. 4 oktober var på medeltiden stor högtidsdag i Novgorod och alla de ledande kyrkliga dignitärerna var skyldiga att infinna sig till mässorna. Själveste tsar Ivan ("den förskräcklige") beslutade 1556 att gudstjänster och allmänna själmässor skulle hållas över Ingegerd och Vladimir "så länge världen består".

Efter det kommunistiska sammanbrottet i Ryssland har kyrksamheten där fått ett nytt liv liksom sökandet efter nationens andliga rötter. Också helgonet Ingegerd har "nyupptäckts". Ett av många bevis på detta är att det ryska statliga filminstitutet 1996 spelade in en film om hennes liv. Filmteamet var också i Sverige och filmade här bland annat i Eskilstuna, vid Husaby källa och i Sigtuna.

Svensk-ortodox församling i Eskilstuna bär S:ta Annas namn

Som andlig gestalt lever Ingegerd fortfarande inte bara i Ryssland, utan också i Sverige. I Eskilstuna finns sedan 1968 en svensk-ortodox församling som bär S:ta Annas namn och där Ingegerd vördas. Inom denna svenska ortodoxi betecknas Ingegerd till och med som Sveriges skyddshelgon.

Ingegerd är ett märkligt kvinnoöde från vikingatiden - ett i Sverige ganska okänt öde.

Källa (bl.a.): Rune Edberg, arkeolog verksam vid Sigtuna Museum. Han har givit ut boken "Ingegerd, Olof Skötkonungs dotter. Ett kvinnoöde från vikingatiden".

Just som vi arbetar med denna artikel i TIDNINGEN SLÄKTDATA sändes ett TV-program om Ingegerd: Onsdagen 10 september 2003 med titeln:

Vikingafurstinnan

På www.svt.se presenteras det programmet så här:

Den första kvinna som den svenska historien känner hette Ingegerd och föddes för exakt tusen år sedan. Isländska sagor och ryska krönikor beskriver hur hon konspirerade mot sin far Olof Skötkonung, förälskade sig i hans fiende Olav den helige av Norge och blev bortgift med fursten i Ryssland. Där gjorde Ingegerd succé som fredsmäklare och så småningom som helgon med namnet Sankta Anna.

En drama-dokumentär producerad av Mikael Agaton.

Jan Malmjö och Marie Göranzon medverkar som uppläsare.

Missade Du Ingegerd på TV? Kontakta redaktionen, TIDNINGEN SLÄKTDATA

Register till vigsellängder på Dal.

Av Per Liljeström.

När Föreningen Släktdata startade sin verksamhet 1989, så var den bärande idén att kyrkoböcker skulle datorregistreras och filerna tillhandahållas för gratis användning. Filerna, som på den tiden var små, skulle sändas på diskett till beställaren som endast skulle ersätta föreningens kostnader. Numera finns informationen tillgänglig via Internet och dessutom genom årlig distribution av CD-skiva. Totalkostnaden för denna är 75 kronor inkl. porto.

Register på papper

För en tid sedan kom ett reklamblad :

Register till vigsellängder för alla socknar på Dal fram till 1930 i 15 band

Som titeln säger omfattar registret 15 band till försäljning, och de innehåller 250 till 400 sidor i A4-format. Totalt blir det ca 5000 sidor. Det är *Eskekärr-Tomasbolssläktens på Dal släktförening* som har åstadkommit detta register.

Även om få är intresserade av alla banden, så kan det för många dalslämningar bli en stor samling papper, som både tar plats och är kostsam.

Det värsta är dock att man bara kan söka på två kriterier – *mannens efternamn* och *kvinnans efternamn*.

Uppgifter i registret:

Vigselns *tidpunkt* och *plats* samt *med* (makens/makans uppgifter). Vidare *förnamn*, *efternamn* (patronymikon) från *ort/plats* samt *personbenämning*. I det senare ingår *yrke*, *titel* eller motsvarande. Ibland även *ålder* eller *födelse*tid.

Registren i datorn

Det är synd att släktföreningen missat den stora fördelen med datorregistreringen – nämligen de olika sök- och sorteringsmöjligheterna samt att lägga allt på CD-skiva. Jag förmodar att allt får plats på en eller två skivor.

Register till vigsellängder för alla socknar på Dal fram till år 1930 i 15 band

Eskekärr-Tomasbolssläktens på Dal släktförening har under många år gjort register till vigsellängder. Register har gjorts för varje socken på Dal inklusive Åmåls stad, från första vigsellängd fram till vigslarna år 1930. I vissa fall kompletterat med lysningslängder.

Registren har bundits i 15 band – två band för Nordals häradsocknar, tre för Sundals, tre för Tössbo, tre för Valbo och fyra för Vedbo. Banden är i A4-format och har mellan 259 och 395 sidor.

Uppgifterna har lagts i notiser (totalt 84.000 notiser), som för varje socken ordnats i bokstavsordning efter efternamn. Varje notis återfinns två gånger i registren, den ena med mannen som första namn och den andra med kvinnan. Vid dubbla efternamn finns ytterligare en notis med namnen på växlad plats. Överlappande längder ger ibland flera notiser för samma vigsel.

Notiserna innehåller: (uppgifter om den ena personen) *Vigd* (tidpunkt) i (plats) med (uppgifter om den andra personen). Om personerna ges *förnamn*, *efternamn* (patronymikon), från *ort/plats* samt *personbenämning*. I *personbenämningen* ingår *yrke*, *titel* eller *motsv*, ibland även *ålder* eller *födelse*tidpunkt.

De längder som ligger till grund för registren redovisas liksom vem som läst längden. För tiden efter 1860 har till Statistiska Centralbyrån insända uppgifter använts. Ursprunglig stavning har bibehållits så långt möjligt.

För närmare uppgifter – tag kontakt med P O Bergman e-postadress: po@abc.se

Copyright gäller för de nya registren och deras föregångare.

Registerbandens innehåll:

- Nordal 1:** (384 sidor)
Dalskog, Gunnarsnäs, Järn, Skållerud.
- Nordal 2:** (364 sidor)
Holm, Ör.
- Sundal 1:** (273 sidor)
Bolstad, Erikstad, Grinstad.
- Sundal 2:** (338 sidor)
Brålanda, Gestad, Sundals Ryr.
- Sundal 3:** (259 sidor)
Frändefors.
- Tössbo 1:** (269 sidor)
Edsleskog, Fröskog, Mo, Åmåls landsf.
- Tössbo 2:** (335 sidor)
Tösse, Tydje, Ånimskog.
- Tössbo 3:** (314 sidor)
Åmåls stad.
- Valbo 1:** (285 sidor)
Färgelanda, Valbo-Ryr.
- Valbo 2:** (376 sidor)
Högsäter, Järbo, Lerdal.
- Valbo 3:** (282 sidor)
Råggård, Rännelanda, Torp, Ödeborg.
- Vedbo 1:** (365 sidor)
Bäcke, Steneby, Tissleskog, Ödskölt.
- Vedbo 2:** (395 sidor)
Dals Ed. Gesäter, Rölönda, Töftedal.
- Vedbo 3:** (379 sidor)
Håbol, Nössemark, Torrskog, Vårvik.
- Vedbo 4:** (287 sidor)
Laxarby, Ärtemark.

Forskarstuga invigd i Göteborg

Reportage av Lars Hellgren (text) och Per Liljeström (foto)

Söndagen den 8 september inträffade en händelse av stor betydelse för släktforskarna i västra Sverige. Då invigdes nämligen en så kallad forskarstuga i Göteborg. Forskarstugan, som egentligen är en del av Släktforskarförbundets lokal på Tredje Långgatan 39, är resultatet av ett samarbete mellan Sveriges Släktforskarförbund och de tre föreningarna DIS Väst, GöteborgsRegionens Släktforskare(GRS) och Föreningen Släktdata.

Förslaget om en sådan hade framkastats av Charlotte Börjesson vid ett samtal med Ted Rosvall för bortåt ett år sedan. Ted Rosvall är, som nog de flesta vet, ordförande i Sveriges Släktforskarförbund. Charlotte är aktiv i DIS Väst och Föreningen Släktdata samt även i Släktforskarförbundet. När det beslötts inom förbundet att flytta postorderverksamheten från Göteborg till Stockholm blev lagerlokalerna lediga. Detta i för-

ening med en mycket positiv inställning från Kent Andersson, som är den lokala representanten för förbundet, har gjort att projektet kunnat realiseras.

Ted Rosvall

Hela sommaren har det arbetats på att inreda lokalerna på ett lämpligt sätt. Det finns nu en forskarsal och ett sammanträdesrum. Möbler och nio datorer har skänkts av olika givare och det praktiska arbetet har utförts av medlemmar i de tre föreningarna, som står för innehållet i lokalerna. Härutöver har DIS-Väst hyrt ett rum för sin verksamhet.

Boka in Dig och forska gratis

Forskarstugan kommer att vara öppen tisdag till fredag mellan 9 och 17, torsdagar 9 till 21, samt lördagar 9 till 13. Forskarplats måste bokas hos Kent Andersson, telefon 031-42 33 11.

Till hjälp finns, förutom Kent Andersson, även medlemmar från de deltagande föreningarna mellan 17 och 21 på torsdagarna.

Medlemmar i föreningar som i sin tur

Intresserade släktforskare i Forskarstugan, närmast Rolf Ekelund som visar Gun-Britt Berg hur man söker på Internet.

är anslutna till Sveriges Släktforskarförbund är välkomna att forska utan avgift.

Till forskarnas disposition är internetuppkoppling och tillgång till Arkions och Genlines databaser samt alla CD-skivor som utgivits eller säljs av Släktforskarförbundet. CD-skiva med 1890 års befolkning kommer senast under oktober.

Invigningen

Invigningen ägde rum klockan 14 på söndagen. Lokalerna hade då varit öppna för besök av intresserade medlemmar i föreningarna sedan kl 12. När själva invigningen började var 60 - 70 personer närvarande. Invigningen inledes med att Ted Rosvall önskade all välkomna till den högtidliga invigningen av forskarstugan. En invigning som inte bara gällde själva forskarstugan utan ett helt nytt koncept, nämligen samarbetet mellan de tre föreningarna och förbundet. En forskarstuga driven av föreningar har hittills endast funnits i Linköping, nämligen den som Föreningen DIS har. Ted läste sedan ur anteckningar, som han sedan många år haft i sin dator. Dessa handlade om samarbete mellan föreningar om forskarstugor, till exempel i Göteborg!"

Nu är detta förverkligat", sade han. Idag skulle inga band klippas, fortsatte han, utan istället skulle de knytas samman. Charlotte Börjesson från Släktdata, Jan-Åke Thorsell från DIS-Väst och Rolf Ekelund från GRS höll nu i ena ändan av varsitt blågult band medan Ted Rosvall knöt ihop dem i andra ändan.

Därefter höll de tre föreningarnas representanter varsitt kort anförande varefter det hela avslutades med att Kent Andersson uttalade sin glädje över att så många kommit till invigningen.

Fint släktforskarkomplement

Forskarna i västra Sverige kan glädja sig åt att ha fått en mycket fin lokal, med goda resurser för släktforskning, till sitt förfogande. Denna är ju inte alls en konkurrent till landsarkivet men däremot ett mycket gott komplement.

Rolf Ekelund, ordförande i GRS, Ted Rosvall, Charlotte Börjesson, Släktdata och Jan-Åke Thorsell, ordförande i DIS-VÄST

Minnen ur mitt liv forts. fr. sid 9

krafter. Pojkarna så väl som jag tyckte det hela var roligt, och det hände inte en enda gång att de nekade att följa med då jag hade ärenden till Heberg kanalvägen eller kanske man bör säga sjövägen. Motorbåten var en s.k. livbåt från någon större segelskuta eller någon ångare, och i denna hade inmonterats en explosionsmotor. På propellern fanns rörliga blad som kunde ställas på fram, back eller tomgång medels en spak på propeller-axeln akter om motorn. Det var år 1892 och det fanns inte många båtar som drevs med motor på den tiden i Sverige, varför båten väckte berättigt uppseende.

August Bondeson i Fågelboet

August Leonard Bondeson, den berömda hallänningen, läkaren och författaren, 1854 – 1906, kom ofta på besök för att hälsa på sin gamle gode vän, min fosterfar Otto Persson i Boberg. Då det hände stod glädjen högt i tak, i synnerhet då han berättade sina skrattretande bygde-målshistorier eller spelade på sin fiol. Det var mest melodier som han hade hämtat från olika byar och platser i Halland. Många glada och trevliga högtidsstunder gav han oss verkligen då han kom på besök, och han visste och hade säkert kännning av att han alltid var hjärtligt välkommen till Boberg. Han hade då läkarpraktik i Falkenberg.

Bröllop i Heberg och Boberg

Jag minns särskilt ett mycket stort bondbröllop som gick av stapeln i Bobergstrakten. Det var ägaren till Arvidsgård som gifte sig med hemmadottern på Floragård i Heberg. Mina fosterföräldrar och jag var inbjudna tillsammans med ett femtiotal personer, släkt och vänner från när och fjärran. Bröllopet varade en hel vecka och trakteringen var storartad. Varje kväll då vi ungdomar var färdiga för uppbrott, fick vi var sitt stort knyte med kakor och godsaker med oss hem. Alla bygdens pigor och drängar vallfärdade till bröllopsgården varje kväll efter slutad arbetstid för att ropa brudparet ut, leve de, hurrah, hurrah! Därefter fick de sin obligatoriska traktering som inte sparades på. Liknande storartade bröllop förekom rätt så ofta i de halländska bygderna på den tiden, men på många ställen var det brukligt att bröllopsgästerna medförde

s.k. föring av alla de slag som de förärade brudparet. Det bestod mestadels av lakansvärf och hemslöjd samt även allt i matväg.

I detta sammanhang kan jag omtala att herr och fru Schütt på Boberg också ställde till med ett storartat bröllop för sin äldsta flicka Elisabeth. Hon gifte sig med godsägaren Carl Hoof. Denne var son till framlidne folkskolläraren J. F. Hoof som jag hade gått i skola för då jag började i Skrea folkskola. Detta bröllop var också storartat med många bjudna gäster och mycken mat och dryck. Det varade dock inte så många dagar som det andra i Arvidsgård, men traktering var riklig för både de vuxna och för oss barnungar. Bröllopet hölls i det förutnämnda nya boningshuset och vigseln försiggick i den stora salen där, och förrättades av dåvarande kyrkoherden i Falkenbergs- och Skrea pastorat, Elis Daniel Heüman.²⁾

Mina föräldrar flyttar

Efter att några år innehaft gästgivargården i Falkenberg flyttade mina föräldrar till Göteborg. Jag fick emellertid fortfarande stanna kvar i mitt fosterhem i Boberg. Det var nu i fortsättningen svårare för mig att få tillfälle att träffa mina föräldrar och syskon, men tack vare att far och mor var särdeles goda vänner med flera skeppare i Falkenberg, som ägde små skutor, s.k. "Jakter", fick jag medfölja dem flera gånger till Göteborg och åter, då de gick i reguljär trade eller trafik mellan Falkenberg och Göteborg.

Jag fick resa gratis mot att hjälpa till ombord med varjehanda, såsom segelsättning, däcksskrubning och styrning. Kompassen lärde jag mig snart också. Det var kanske här jag fick uppslaget att, så småningom, bli en riktig sjöman, då jag under dessa resor fick mer och mer sjövana och rutin, och den tråkiga sjösjukan var ett minne blott. Jag fick också lära mig hur det gick till att dörja makrill, vi hade alltid dörj ute då det var vackert väder, och vi fick rätt så mycket av denna läckra fisk. Vi åt härlig färsk makrill hela resan, och den omväxlande koktes med mycket dill, eller stektes. Soppan av makrill kokt i en myckenhet av dill smakar alldeles förträffligt.

Vid ankomsten till Göteborg förtöjdes skutan i Stora Hamnkanalen mitt för Länsresidenset, och efter lossning av den

last som medfördes från Falkenberg, mest jordbruksprodukter, påbörjades lastning av olika slags varor från de många och stora handelsfirmorna i Göteborg f.v.b. till köpmännen i Falkenberg med omnejd.

Gården säljes

Min fosterfar hade ganska länge tänkt på att försälja sin egendom, och därför hade han låtit uppföra, dels en liten förtjusande villa i två våningar och dels ett större hönshus och en mindre ladugårdsbyggnad med plats för häst, vagn och förråd. Två tunnland jord hörde till detta ställe, som låg på andra sidan av den stora trädgården vid Bobergsån. Gården blev nu utannonserad till salu, och en spekulant, C.B. von Braun, som då var förvaltare på det stora godset Hjuleberg i Abilds socken, vilket ägdes av godsägare von Segebaden på Mostorp i Getinge, köpte hela gården med kvarn, handelsbutik, mejeri och jordbruk med undantag av den lilla villan som min fosterfar låtit bygga åt sig, där han skulle få bo till sitt timade fränfalle.

Ännu bodde familjen Schütts och vi i den stora mansbyggnaden, men efter en kort tid, inköpte Schütts en till Boberg gränsande egendom Dahla i Eftra socken. Då denna familj flyttade installerade sig familjen von Braun i det stora huset. De hade en tid bott i vår lilla villa nere vid ån, dit vi nu flyttade i stället.

Som förut nämnts arrenderade Schütts mejeriet, som först var förlagt i samma långa som den gamla kvarnen. Vattenturbinerna därstädes drev inte allenast kvarnstenarna utan även separatorer, smörkärnor och andra maskiner i mejeriet. 1890 arrenderade Schütts även jordbruket. Det blev emellertid större och större rörelse i mejerihante-ringen och Schütts måste därför helt utrymma en långa vid vägen och omändra denna till ett tidsenligt och modernt mejeri. Schütts byggde också ett större modernt svinhus av sten norr om ladugården.

Då von Braun tillträdde egendomen 1894 anordnades andelsmejeri av leverantörerna i början på 1900-talet, varvid Bobergs mejeri nedlades och leverantörerna flyttade över till Hebergs mejeri, /f.d. Jensens/. Nu var alltså detta, på sin tid, blomstrande företag, slut och till ända.

forts i nästa nummer

¹⁾ Läkaren var med stor sannolikhet Carl Henrik Björck, stadsläkare i Falkenberg från våren 1879.

Se Tidningen Släktdata nr 3 1999, sidan 6. Anna Uddenbergs artikel *Några minnen från min släkt*.

²⁾ Kyrkoherde Heüman har Anna Uddenberg beskrivit på flera ställen i sin långa artikel *Några minnen från min släkt*.

Släktdatas nya CD

SLÄKTDATA

FÖRENINGEN
Styrelse
Medlemsmatrikel
Bli medlem

TIDNINGEN
Tidigare nr
Artiklar

REGISTER
Sökning
Registerlista

SKOLA
Arbeta med foto
Göra register
Handdator

DATAPROGRAM
Länkar och program

LÄNKAR

KONTAKTA OSS
<< Startsidan

[Version 2003-1]

Sedan länge har vem som helst till självkostnadspris kunnat köpa Föreningen Släktdatas register på en CD. Detta tänkt som ett komplement till att gratis hämta registren i valfritt format (Text, Excel eller QA) direkt från internet.

1 100 000 registerposter

Nu kommer alla register t.o.m. juli 2003 på en speciell CD-skiva! Förutom alla register som finns nu sommaren 2003 ingår en hel del annat användbart för släktforskare med datorintresse.

Medlemsförteckning

På CD:n hittar man alla 438 medlemmar i Föreningen SLÄKTDATA med sina adresser. Medlemsregistret kan sorteras även på postnummer. Då kan man se var medlemmar bor och vilka namnen är på medlemmar på vars och ens hemadress!

Som medlem kommer Du att få Släktdatas CD årligen, med aktuella uppdaterade register och nya intressanta släktforskarnyttigheter.

Tidningen Släktdata

På CD:n kan man dels läsa tidigare nummer och även ett flertal separata artiklar. Bland dem hela uppsatsen som nämns i ledaren på sidan 2. På sidan 18 kan Du se exempel på artiklar som man från och med nu kan läsa på skärmen på sin dator. Lättare att hålla reda på och möjliga att söka i med hjälp av sin dator?

Register

Precis som på nätet finns alla 1100000 posterna i tre format: .txt; .xls; QA

Släktareal	Årstid	Adress	Daglig Vårskatt	Festdag	1880
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	
Slä	John Lehnert	Storström	Månad 14	Vårdn. sig. 10 1880	

På Släktdatas webbplats finns alltid de senaste registren tillgängliga för sökning och nedladdning.

Skola

På CD:n finns artikelserien av Charlotte Börjesson, som är saxad från Tidningen Släktdata 2001 - 2002.

Artikelserien visar hur du kan gå tillväga för att använda datorn till dina fo-

tografier. Du får värdefulla tips och råd och hjälp att rädda gamla bilder:

Avsnitt 1: Grundfakta digitala bilder
Avsnitt 2: Fotokollage och utskrifter
Avsnitt 3: Programmet Paint Shop Pro
Avsnitt 4: Göra ett bildspel
Avsnitt 5: Skanna in gamla fotografier
Avsnitt 6: Om programmet ACDSee
Avsnitt 7: Att göra en kalender med MS Publisher.

En anvisning för hur man lägger upp handskrivna urkunder på datorn i de system Släktdata användes förklaras ingående.

På CD:n finns också mallar för födelse- och vigselregister för Excel samt registerprogrammet QA med mallar och instruktioner.

Dessutom visas hur det går till att lägga släktregistret på handdatorn

Dataprogram

Till din hjälp har föreningen Släktdata sammanställt information om fem bra släktregisterprogram: WinFamily, GeneWeb, Holger, Disgen och Min Släkt. Till flertalet aktuella släktregistreringsprogram finns länkar till programmets hemsidor.

Länkar

CD:n innehåller länkar till hemsidor i Sverige och ute i världen.

För var och en med intresse för släktforskning - dataregistrering finns massor att hämta på en skiva som kommer att glädja många länge!

Hennings Ruta

Uppmaning saxad ur "Rötter":

$$\sqrt[s]{\frac{\ddot{o}^k D_{in} a}{r_{\ddot{o}} T t_{er}}}$$

Varför söker släktforskaren efter rötterna och skriver upp dem i grenarna?

Artiklar ur Tidningen som finns på CD:n

År 2000

Nr 3

Kyrkogårdsvandring
Några minnen från min släkt, del 6 - slutet
Svenska rötter i Oregon
Får du hela e-brev ?
Folkräkningen anno 1890
Krigsfångarna på Visingsborg
Krigsfångarna på Visingsö
Barnamord i Kville 1711

Nr 4

Släktforskning
Hjälp via internet
Kulturpris till Pär-Olov Odmer
Ett mord i Skåne
Krigsfångarna på Visingsö, del 2
Visingsö
Skrivartävling
Årsbok '00
Efterlysning

År 2001

Nr 1

Släktskapet eller Släktskapen
Indelningsverket
Intervju med Mats-Olof Sander
Kyrkobokföringshistorik
Kulturpristagare Arvid Sandell

Krigsfångarna på Visingsö - del 3
Äskhults gamla by
Medlemsmöten
Förbundsstämma i Borås

Nr 2

Släktdatahus
Krigsfångarna på Visingsö - slutet
De digitala mediernas sårbarhet
Familjen Elde
En mindre lefnadsanteckning
Släktregistreringsprogram
Skånelands flagga
Vårmötet
Brott och straff i Göteborg 1621 - 1900
Genealogiskt källmaterial i Estland

Nr 3

Blod är tjockare än vatten
Evangeline Andersons rötter
Upphovsrätt - viktigt att iakttaga
Så här använder du datorn till dina fotografier

Nr 4

Ljus
Ett klipparkiv utan like
Ett historiskt fartyg
Om släktnamn
Så här använder du datorn till dina fotografier
Gör en Årskalender i Publisher - del 2

År 2002

Nr 1

Om släktporträtt
Krogarna i Gamla Göteborg
Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle
Släktforskarförbundets årsbok 2001
Historiska porträtt i bild och textarkiv
Så här använder du datorn till dina fotografier
ACDSee
Axplock från nättidningen Rötter

Nr 2

Historiens vingslag
Kvalité inom släktforskningen
Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle, del 2
Tidningen Släktdata fyller 10 år
Så här använder du datorn till dina fotografier, del 4
Sexdregaänkan, som bestal sin älskare
Rutger Maclean
Släktforskar dagar i Borlänge 2002
SwedGenTour 2002

Nr 3

Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle, del 3
Släktforskar dagarna i Borlänge 2002
Kung Mozilla, en modern webbläsare
Släkthuset av Povel Ramel
Sökning i Släktdatas register på Internet
SwedGenTour 2002

Nr 4

De gamla fotografierna
Sista avrättningen i Annelöv
Sveriges befolkning 1970
Så här använder du datorn till dina fotografier, del 5
Anders Perssons stuga finns bevarad i Tottarp
Gratis släktregistreringsprogram
Johanna - trappsteg genom livet, bokanmälan
När vägen delar sig - boken om Maria Vad en bouppteckning kan berätta
Verksamhetsberättelse för föreningen Släktdata 2001-2002

EXTRA

Nyheter från Ronneby

De båda första- och andraprisvinnarna fångade framför Släktdatamontern av tidningens alerte fotograf.
OBS: Landshövdingen till höger!

Slogantävling avgjord!

Under släktforskar dagarna i Ronneby hade Genline en slogantävling. Det vinnande bidraget inlämnades av Charlotte Börjesson, väl känd Släktdatapofil:

Släktforskare är roligt – med Genline blir det roligare

Andrapristagare blev landshövdingen, Ingegerd Wärnersson, tillika invigningstalare, som hittade på följande slogan:

Genline är såväl framtid som dåtid. Ger trygghet och skapar nyfikenhet

Källa: <http://www.genline.se/nyheter/>

Nya register i Släktdatas arkiv

Register som tillkommit eller förändrats sedan Släktdata Nr 2 2003 trycktes.

Församling	Län	Bok	Period	Antal tot.	Antal nya	Registrerat av	Filnamn	SCB-kod	Anm.
Bärfendal	O	Vigda	1689-1920	794	794	Håkan Andersson	BARFE-V1	143004	
Bäve	O	Döda	1812-1859	1.663	1.663	Håkan Andersson	BAVE-D2	148512	
Bäve	O	Vigda	1812-1920	1.056	1.056	Håkan Andersson	BAVE-V2	148512	
Herrestad	O	Döda	1749-1802	1.579	1.579	Christer Haglund	HRSTO-D4	148510	
Herrestad	O	Födda	1749-1802	2.221	2.221	Christer Haglund	HRSTO-F3	148510	
Herrestad	O	Vigda	1689-1802	926	926	Christer Haglund	HRSTO-V4	148510	
Korsberga	R	Födda	1727-1850	2.550	1.754	Martin Pehrson	KORSR-F2	168485	1)
Korsberga	R	Födda	1851-1920	1.976	1.976	Martin Pehrson	KORSR-F3	168485	
Korsberga	R	Vigda	1727-1920	716	505	Martin Pehrson	KORSR-V3	168485	2)
Lerum	P	Födda	1823-1897	4.209	0	Jan Hjorth	LERUM-F	152401	3)
Rännelanda	P	Döda	1725-1860	2.352	2.352	Martin Pehrson	RANNL-D2	150707	
Tanum	O	Döda	1861-1865	701	701	Håkan Andersson	TANUM-D7	143572	
Tanum	O	Döda	1866-1920	5.796	8	Ingemar Lantz	TANUM-D4	143572	4)
Torp	O	Döda	1689-1920	4.813	0	(se dokum.posten)	TORP-D7	142106	5)
Torp	O	Födda	1688-1920	7.138	1	(se dokum.posten)	TORP-F7	142106	6)
Torp	O	Vigda	1688-1920	1.665	0	(se dokum.posten)	TORP-V1	142106	7)
Ödskölt	P	Döda	1734-1860	2.133	2.133	Martin Pehrson	ODSK-D1	156008	
Summa:				42.288	17.669				

- 1) Ersätter KORSR-F1 2) Ersätter KORSR-V1 och -V2 3) Inkl. tidigare distr. LERUM-F 4) Inkl. TANUM-D1
5) Ersätter TORP-D6 6) Ersätter TORP-F6 7) Ersätter TORP-V

Så här når Du informationen i Släktdatas arkiv:

Vår hemsida <http://www.slaktdata.org> innehåller alltid den aktuella registerinformationen.

Registren uppdateras kontinuerligt där och kan laddas ner till Din dator.

Föreningen Släktdata planerar årlig utgivning av en CD med nyttig information för släktforskare.

Dessa utgåvor kommer att innehålla aktuell registerinformation i arkivet vid utgivningstillfället.

Beskrivning av innehållet i årets CD finns på sidan 17 och 18 i tidningen.

Observera!

Det finns fel i nästan alla register.

Se därför om möjligt själv efter vad som står på mikrokorten!

Ett register är endast en förteckning över punkter i kyrkoboken, avsedd att underlätta vidare sökning.

Avsändare: Föreningen Släktdata, Nedergårdsgatan 18, 416 54 Göteborg

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
återsändes försändelsen med
den nya adressen angiven.

Välkommen till Föreningen Släktdatas Höstprogram. Kalendarium hösten 2003

Lördagen den 18 okt. kl. 11.00 *Släktdatas* Höstmöte på Nordengården

Spårvagnshållplats Stockholmsgatan gäller för linje 1 och 3

Program förutom höstmötesförhandlingar:

Peter Hall och **Niklas Hertzman**, Microscan, Trelleborg
demonstrerar kyrkoböcker fotograferade med digitalkamera

CD:n går igenom och demonstreras

Forskarstugan presenteras

Program för GöteborgsRegionens Släktforskare:

Måndagen den 13 okt. kl. 18.30 GRS Föreningskväll, **Kjell Åberg** om mantalslängder, jordeböcker m.m.
Kaffeservering. **Anmälan senast torsdagen innan.** Avgift 50:-

Söndagen den 9 nov. kl. 10-14. GRS **ÖPPET HUS** i GRS lokaler på Erik Dahlbergsgatan. "Släktforskarakut".

Måndagen den 17 nov. kl. 18.30 GRS Höstmöte med föredrag av **Karin Edvall** Kaffeserv. **SEK 50:-**
Kaffeservering. **Anmälan senast torsdagen innan.** Avgift 50:-

Upplysningar och anmälan till GRS aktiviteter: **Stina Börjesson 031-25 75 55** eller **Karin Holger 031-408520**
För GRS aktiviteter gäller adressen Erik Dahlbergsgatan 36B om inget annat anges.

ALINGSÅS SLÄKTFORSKARFÖRENING Höstprogram 2003

Alingsås Släktforskar Förening

Onsdag 15 oktober kl. 19.00

KNALLAR OCH AËNT FÔLK

Hur var vardagen för knallarna från sjuhäradsbygden.

Föredrag av **Norbert Sjölin** från Gällstad.

Plats: Hillsalen V:a Ringgatan 20, Alingsås.

Inträde: 40 kr. kaffe med dopp ingår.

Onsdag 5 november kl. 18.30

CAFÉKVÄLL med eget forskningsmaterial. Kaffe eller te med dopp 25 kr.

Plats: Konditori Orion Kungsgatan 20, Alingsås.

Torsdag 20 november kl. 19.00

ATT FORSKA OM SOLDATER. **Peter Hjortstam** från Alingsås om soldatforskning.

Plats: Hillsalen V:a Ringgatan 20, Alingsås

Inträde: 40 kr. kaffe med dopp ingår.

Onsdag 3 december kl. 18.30

CAFÉKVÄLL

Program: Se Onsdag 5 november